

Maria Ohisalo vihr

Kirjallinen kysymys hallituksen asuntopolitiikasta ja kohtuuhintaisen asumisen edistämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Pääministeri Petteri Orpon hallitus tavoittelee ohjelmassaan pitkäaikaisasunnottomuuden poistamista. Eduskunnan hyväksymässä asuntopoliittisessa kehittämisohjelmassa vuosille 2021—2028 puolestaan sitouduttiin poistamaan asunnottomuus kokonaan vuoteen 2027 mennessä, mikä oli myös pääministeri Sanna Marinin hallituksen tavoite. Selvityshenkilö Juha Kaakisen keväällä 2023 julkaistun raportin mukaan asunnottomuuden poistaminen vuoteen 2027 mennessä on mahdollista muun muassa jatkamalla asunto ensin -politiikkaa ja panostamalla pysyviin asumisratkaisuihin sekä asumisneuvontaan.

Asuntopoliittisen kehittämisohjelman päätavoitteita ovat muun muassa jokaisen oikeus hyvään ja kohtuuhintaiseen asumiseen, se, että asuntotarjonta vastaa eri väestöryhmien tarpeisiin ja että asuinalueet ovat sosiaalisesti kestäviä, että asuntotarjonta edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja tukee alueiden elinvoimaisuutta, sekä se, että asuntomarkkinoiden hinta- ja vuokrakehitys on vakaata. Asuntopoliittisessa kehittämisohjelmassa linjataan muun muassa, että valtion tukemalla asuntotuotannolla on tärkeä rooli markkinaehtoisen asuntotarjonnan täydentäjänä ja segregaat-ion ehkäisyn työkaluna sekä suhdannetilanteen tasaajana. Ohjelmassa tavoitellaan valtion tukeman ARA-tuotannon lisäämistä suhdannetilanteen huomioiden vuoden 2020 tasosta ja pitkän korkotuen asuntojen painottamista tuotannossa. Lisäksi ohjelmassa linjataan erikseen, että erityisesti matalasuhdanteessa valtion tukemaa ARA-tuotantoa lisätään rakennusalan ja asuntotuotannon vakauden ylläpitämiseksi. Kohtuuhintaisen asumisen lisäämiseksi tavoitellaan pitkällä korkotuelle rakennettavien asuntojen määrän lisäämistä kohti 35 prosentin osuutta uudistuotannosta voimakkaimminkin kasvavilla kaupunkiseuduilla.

Asuntosäätiön tuoreen tutkimuksen mukaan yli puolet suomalaisista on huolissaan asumiskustannusten noususta. Pääministeri Orpon hallitusohjelman toimenpiteet kuitenkin pikemminkin huonontavat kuin parantavat kohtuuhintaisen asumisen edellytyksiä. Asumisen tukiin kohdistuvat leikkaukset kasvattavat monien pienituloisten elinkustannuksia ja vaikeuttavat työn perässä muuttamista, mikä tulee näkymään varsinkin kasvukeskuksissa työvoiman tarjonnassa. Asumisneuvontaan varattujen määrärahojen puolittaminen kohdistuu erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin ihmisiin, joita asunnottomuus todennäköisimmin uhkaa.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARAn tuore asuntomarkkinakatsaus kertoo, että markkinaehtoisia vuokra-asuntoja oli keväällä 2023 tarjolla ennätysmäärä niin pääkaupunkiseudulla kuin muuallakin maassa, mutta siitä huolimatta ARA-asuntojen kysyntä on kasvanut huomatta-

Kirjallinen kysymys KK 41/2023 vp

vasti viime vuosina. Tämä johtuu siitä, että ARA-asunnot ovat edullisempia kuin markkinaehtoiset vuokra-asunnot: esimerkiksi Helsingissä eroa markkinavuokriin on ARAn katsauksen mukaan 50 prosenttia.

Pääministeri Orpon hallitusohjelman tavoitteena on vähentää ARA-asuntotuotantoa ja painottaa vapaarahoitteista asuntotuotantoa. Vapaarahoitteinen asuntotuotanto ei kuitenkaan yksin onnistu laskemaan asumisen hintaa riittävän alas, sillä tuotantoa ohjaa rakennettavista asunnoista saatava tuotto. Rakennusteollisuus on julkisuudessa painottanut rakennusalan tarvitsevan nykyisessä suhdannetilanteessa valtion tukea korjausrakentamisen vauhdittamiseen sekä ARA-lainoituksen kasvattamista kohtuuhintaisen asuntotuotannon vauhdittamiseksi. Uuden hallitusohjelman kirjaukset ohjaavat ARA-tuotantoa kuitenkin täysin päinvastaiseen suuntaan.

Tärkeä keino lisätä kohtuuhintaista asumista ARA-tuotannon kautta olisi muuttaa valtion korkotuen määräytymisen perusteita. Nykyinen tuki on monimutkainen, ja sen korkosuojauslementti on ollut vakavan puutteellinen. Alhaisten korkojen aikana valtion ei juurikaan tarvinnut tukea kohtuuhintaisen asumisen tuottamista tätä kautta, joten tuntuisi kohtuulliselta, että säästyneitä rahoja voitaisiin nyt ohjata järjestelmään asumisen kriisin helpottamiseksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus päivittää ohjelmaansa ja sitoutua poistamaan kaiken asunnottomuuden vuoteen 2027 mennessä asuntopoliittisen kehittämisohjelman ja selvitysmies Juha Kaakisen raportin mukaisesti,

miten hallitus aikoo saavuttaa tavoitteensa poistaa asunnottomuus Suomesta, kun se samaan aikaan heikentää kohtuuhintaisen asumisen ja asuntotuotannon edellytyksiä ja

onko hallitus aikeissa muuttaa valtion korkotuen määräytymisperusteita tai ottaa käyttöön muita vastaavia keinoja parantaakseen kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytyksiä?

Helsingissä 28.8.2023

Maria Ohisalo vihr